

Raport EFHR „Przestrzeganie praw człowieka na Litwie w latach 2012 - 2013” w pigułce | Wilnoteka

 wilnoteka.it/pl/artykul/raport-efhr-przestrzeganie-praw-czlowieka-na-litwie-w-latach-2012-2013-w-pigulce

Fot. efhr.eu

Europejska Fundacja Praw Człowieka (EFHR), organizacja pozarządowa założona na Litwie w 2010 r., powstała ze względu na pojawiające się w państwie coraz częstsze naruszenia praw człowieka i wzrastającą potrzebę ich ochrony. Jest też obecnie jedyną organizacją na Litwie, która w całościowy oraz dogłębny sposób monitoruje stan ochrony i przestrzegania praw licznie zamieszkujących Litwę mniejszości narodowych.

Raport EFHR pt. „Przestrzeganie praw człowieka na Litwie w latach 2012 - 2013 (Prawa mniejszości narodowych na Litwie)”, jest najnowszym przeglądem aktualnej sytuacji praw człowieka na Litwie. Został on oparty na analizie krajowych regulacji prawnych oraz raportów krajowych i międzynarodowych organizacji i instytucji. Oprócz tego podane w nim spostrzeżenia oparte są na samodzielnie prowadzonych przez EFHR sprawach prawnych.

W raporcie EFHR stwierdza się, że od przystąpienia Litwy do UE, na Litwie odnotowano raczej regres w sferze praw człowieka niż progres. Analiza sytuacji ujawnia, że szczególnie rażące braki dotyczą braku podstawowych fundamentalnych aktów prawnych jak np. Ustawa o mniejszościach narodowych, odmowa ratyfikacji Europejskiej Karty Języków Regionalnych i Mniejszościowych, czy regulacji antydyskryminacyjnych (dyskryminacyjna Ustawa o oświacie, regulacja spraw związanych z użyciem języków mniejszościowych, wprowadzenie ulg dla mniejszości narodowych na egzaminie maturalnym z języka litewskiego).

Brak jest na Litwie rozwiązań prawnych regulujących i gwarantujących prawa mniejszościom narodowym. Ma to miejsce pomimo przyjęcia przez państwo licznych zobowiązań międzynarodowo-prawnych, dotyczących szczególnej ochrony tej grupy społecznej. Litwa jest zatem jedynym państwem w Europie, które ratyfikowało Konwencję ramową o ochronie praw mniejszości narodowych, następnie zaś dopuściło do wygaśnięcia Ustawy o mniejszościach narodowych. Dlatego też od 2010 r. brakuje prawa chroniącego tę część społeczeństwa. To natomiast powoduje liczne problemy i naruszenia.

Ponadto należy odnotować brak woli politycznej w kwestii naprawy tej sytuacji, pomimo aktywnych działań grup społecznych narażonych na dyskryminację i oddolnych inicjatyw obywatelskich, a nawet wyraźnych sygnałów instytucji międzynarodowych – organizacji międzypaństwowych i pozarządowych.

Liczne interwencje EFHR również sugerują, że społeczeństwo litewskie pozostaje w dużej mierze nieświadome istnienia pewnych standardów i gwarancji praw człowieka. Brak ogólnej wiedzy nt. praw człowieka i rosnąca nietolerancja wobec mniejszości narodowych oraz świadczące o tym negatywne raporty krajowych i międzynarodowych organizacji zmuszają do stwierdzenia, że Litwa nie stoi już na rozdrożu, lecz w ogóle skręca na ubocze, nie mogąc zdecydować, w jakim kierunku podążać - w kierunku rozwijającego się państwa demokratycznego przestrzegającego europejskich standardów, czy też pozostać państwem, które nie potrafi zagwarantować ochrony podstawowych praw człowieka. Niska zaś świadomość i wiedza o prawach człowieka i granicach, które przekraczając naruszane są

owe prawa powoduje wzrost przestępstw, zwłaszcza internetowych, o czym świadczy złożenie przez EFHR do prokuratur ponad 400 wniosków wskazujących na popełnianie w przestrzeni internetowej przestępstwa mowy nienawiści.

Niestety, obywatelom Litwy, zwłaszcza mniejszościom narodowym często brakuje wiedzy na temat możliwości egzekwowania swoich praw, zaś litewskie sądownictwo, biorąc pod uwagę treści orzeczeń z ostatnich lat, jest nieprzychylnie w tej mierze. Sądy litewskie w swych rozważaniach rutynowo nie biorą pod uwagę licznych zobowiązań międzynarodowych Litwy - zwłaszcza odnoszących się do praw mniejszości narodowych. Wobec tego w procesie dochodzenia praw mniejszości narodowych na Litwie konieczne jest pilne wsparcie i pomoc niezależnych i regionalnych lub międzynarodowych instytucji, takich jak Trybunał Sprawiedliwości UE, Europejski Trybunał Praw Człowieka, Komisja Petycji PE itd.

EFHR stoi na stanowisku, że Litwa powinna jak najszybciej przyjąć ustawę chroniącą mniejszości narodowe, aby dołączyć do grona nowoczesnych państw opartych na rządach prawa i poszanowaniu praw człowieka, które dbają o ochronę najsłabszych. Poziom demokracji określa się tym, w jaki sposób większość traktuje swoje mniejszości.

Raport EFHR o przestrzeganiu praw człowieka na Litwie w latach 2012 - 2013 jednoznacznie potwierdza konieczność kontynuowania działań na rzecz ochrony praw człowieka, w tym praw mniejszości narodowych na Litwie. EFHR ma nadzieję, że zawarte w raporcie wnioski i rekomendacje (m.in. przyjęcie ustawy gwarantującej ochronę prawną mniejszościom narodowym i etnicznym; nowelizacja ustawy o oświacie; promocja praw człowieka i wieloetniczności, badanie i eliminowanie wszelkich przypadków dyskryminacji przedstawicieli mniejszości narodowych; zmiana doktryny sądów litewskich i instytucji państwowych odnoszących się do ratyfikowanych przez Litwę traktatów i konwencji międzynarodowych) zostaną uwzględnione przez odpowiednie władze, które jak najszybciej podejmą niezbędne kroki w celu całościowej i zgodnej ze standardami międzynarodowymi ochrony praw człowieka, w tym mniejszości narodowych, na Litwie.

Zdaniem EFHR należy jeszcze włożyć wiele wysiłku w to, aby Litwę można było nazwać w pełni demokratycznym państwem prawnym, będącym integralną częścią społeczności europejskiej. Pomimo tego, że wiele raportów bezpośrednio i konkretnie wskazuje na braki w ustawodawstwie litewskim i w praktycznych działaniach oraz dostarcza wytycznych mówiących o tym jak poprawić zaistniałą sytuację, to zawarte w nich rekomendacje nie będą pomocne bez rzeczywistej zmiany nastawienia władzy państwowej.

Redakcja Wilnoteki nie ponosi odpowiedzialności za treści artykułów nadesłanych.